

DORPSTYPES

door Hans Kraal

Soest telde voor de oorlog nogal wat echte dorpstypes. Daarmee bedoel ik dan mensen, die iedereen kende. Al of niet met bijnaam. Deze tweede naam bestaat ook nu nog en er zijn vandaag nog personen die zo'n extra naam mogen dragen.

Vroeger hadden we veel meer van die bekende types, maar toen was onze plaats veel kleiner in inwonersaantal, waardoor men elkaar veel beter kende. Door gebeurtenissen of bepaalde handelingen of beroepen ontstond dan vanzelf zo'n bijnaam.

B.v. Piet van Riek, Zwarte Hanna, Teus de Poepert, Ant Keu, Karel I, om er zo maar eens even een paar te noemen. Ik heb de meesten goed gekend. Niet over ieder van deze "Soesders"* is een verhaal te vertellen.

Sommigen droegen hun bijnaam en leefden daarmee zonder bepaald in de belangstelling te staan door hun daden of gewoontes. Maar er waren zo van die figuren waarover toch wel 't een en ander te vertellen valt.

Daar hadden we dan b.v. "Jaapie met het Hoefijzer". Dat was een zeer illustere figuur.

Hij was, zo ver ik weet, geen geboren Soesder, maar van tijd tot tijd dook ie op in ons dorp.

Het was een zeer dorstig persoon. Er stond dan ook altijd een muur van alcohol om hem heen.

Om zijn dorst te financieren, placht hij door de contreien te zwerfen en daarbij als enige bagage een verzilverd of althans blinkend hoefijzer mee te voeren. Dit attriboot was versierd met enige kleurige linten. Door nu op straat en in winkels met een staafje op dit ijzer te slaan en daarbij met een gebarsten stem enige dubieuze gezangen los te laten, voorzag hij zich in z'n liquiditeiten, om het maar eens passend uit te drukken.

Menigmaal in verregaande staat opgepakt, sliep hij dan op het politiebureau z'n roes uit om de volgende dag z'n beperkte artistieke gaven weer gehonoreerd te zien met centen en "stuffers". Die dan prompt weer naar de plaatselijke horeca werden gebracht.

Op een dag vond Jaapie in Soesterberg een portemonnaie of portefeuille. Kan iedereen gebeuren, maar Jaapie leverde het gevonden "stuk" netjes op het politiebureau af, na ontdekt te hebben, dat er een briefje van f 100,- inzat. In die dagen een waar kapitaal. Vermoedelijk diende dit eerlijke vindergebeuren als dank voor het frequente logies.

En dan was er Karel I. Dat was een zeer zwierig gekleed manspersoon, wiens bezigheden mij nooit duidelijk geweest zijn. Ze bestonden in feite eigenlijk uit het zich bevinden langs de grote weg.

Soms per fiets, maar meestal lopend op de rijksweg richting Amsterdam, Utrecht of Amersfoort.

Deze Karel I is destijds het prototype geweest van de lifters, want hij presenteerde bij nadering van een gemotoriseerd voertuig altijd een bord met plaatsnaam erop, zijnde de gewenste bestemming van deze toerist. De bijnaam verwierf hij door zijn kleding, want zijn prentje was precies gelijkend op de afbeelding van Karel I op het deksel van de bekende sigarenkistjes, dus vandaar! Waar hij woonde is mij niet bekend, wel dat er ook nog een zoontje was, die dan ook prompt Karel II werd.

Nummer drie om te bespreken was "Koekie", gewoon kort en bondig: "Koekie". Dit was dan weer een type zwerver, dus zonder vaste woon- of verblijfplaats, maar vaak op* Soest te zien. Hij was altijd voorzien van een brodtrommel, die hij aan een riem voor de borst droeg.

Zo op de manier als in de crisisjaren de pindamannetjes in de steden.

Koekie's handelsvoorraad bevond zich in genoemde trommel en bestond uit bakkersprodukten in kleine vorm, waarvan de herkomst zéér vaag was, maar de kwaliteit duidelijk zéér belegen.

Ik denk dat deze handel vandaag niet ongeschonden de warenkeuring zou gepasseerd zijn.

Bovendien zag deze loslopende detaillist er zelf ook zéér onappetijtelijk uit. Hij was o.a. uitgerust met een enorm uitpuilende onderlip, net alsof dit gezichtsdeel stevig in de knel had gezeten.

Dat kwam van de harde koekie's, meenden wij toen.

En wie ik nog altijd weer zo voor me zie, dat is Teus de Poepert.

Omtrent het ontstaan van de bijnaam van deze inwoner, lopen de meningen uiteen.

Er is een mening dat deze iets te maken had met de afmetingen van 's mans zitvlak, maar een andere lezing is mij persoonlijk in de herinnering blijven hangen. Teus was een marskramer, die ook de omliggende markten bezocht, ten einde zijn koopwaren te slijten. Wanneer hij vrijdagmorgens op de markt in Amersfoort was geweest, begaf hij zich lopend richting huis, maar kwam dan op doortocht naar een ander rayon even lunchen op een veldje bij station Soest, aan de rand van 't spoorravijn. Ik zie de situatie nog zo voor me, want ik zat destijds op de le etage van de openbare muloschool, vanuit welke lokaliteit men een riant uitzicht had op genoemd stukje gras.

Daar stond ook vaak een geit aan een lijntje en aan 't gemakker van dit beest werden wij geattendeerd op de komst van Teus de Poepert.

Na afloop van Teus z'n maaltijd ging dan z'n pantalon omlaag en volbracht hij z'n dagelijkse boodschap in 't groot.

Een attractie, waarvan wij dus volop konden getuige zijn, en waardoor het gordijn dan dicht moest van "meneer".

Zo, dit waren zo maar een paar persoonsbeschrijvingen van Soesder types. Mogelijk schrijf ik nog eens een vervolg in deze serie over bekende plaatsgenoten. Misschien is er onder de lezers van dit blad nog wel een Soesder, die mij nog eens wat gegevens kan verschaffen over "toen" op dit gebied.

* Ik heb met opzet geschreven op Soest en over Soesders, want dat hoort zo op Soest.

